

Een schokkende sint-vitusdans

Steven Heene over het hoge Dionysus-gehalte van de voorstellingen van Dood Paard

De grote dorst van Van Woensels personages

De theaterproducties van Dood Paard zijn verleidelijk. Dat laatste woord duikt spontaan in mijn gedachten op wanneer ik de voorstellingen *Wie...* (1996), *Titus* (1997), *Tussen Ons Gezegd En Gezwegen* en *medEia* (1998) wil benoemen, of beter: met woorden wil benaderen. Terzelfder tijd beschouw ik deze tekst als een poging om het verband aan te tonen tussen deze vier voorstellingen en de verering door de oude Grieken van de god Dionysus, zoals beschreven door de 27-jarige Friedrich Nietzsche in zijn boek *De geboorte van de tragedie* (1872). Daarin spelen twee goden een dominante rol: Apollo, god van de schoonheid en van de esthetische orde, en Dionysus, beschermheer van het decadente en liederlijke leven. Het is namelijk mijn overtuiging dat er veel van de Dionysus-extase in de theaterproducties van Dood Paard zit, wat voor mij ook hun verleidelijke kracht verklaart.

Dood Paard heeft de voorbije twee jaar al dan niet verkapte tragedies op de planken

Titus - Dood Paard / Sanne Peper

gezet, met eigen teksten – geschreven of opgetekend door huisauteur Oscar van Woensel – naast verregaande bewerkingen van klassieke stukken als *Titus Andronicus* van Shakespeare en *Medea* van Euripides.

Wie al deze voorstellingen na elkaar ziet, kan zich niet van de indruk ontdoen dat een aantal motieven en ingrediënten steeds terugkeert, zowel in de eigen teksten als in de bewerkingen. Die indruk wordt nog sterker wanneer je ook het televisiewerk bekijkt dat Dood Paard de voorbije jaren voor de vPRO heeft gemaakt. Dan verwijs ik met name naar *Het Labyrint* (1997), een soap met een overtuigend realiteitsgehalte waaraan Van Woensel meeschreef, en vooral naar de korte film *Koppels* (1998), met behalve de vier vaste Dood Paard-acteurs – Oscar van Woensel, Kuno Bakker, Manja Topper en Gillis Biesheuvel – twee Vlaamse actrices: Veerle Van Overloop en Sara De Roo.

Een voorbeeld van zo een steeds terugkerend element is de uitgesproken groepsmentaliteit, zeg maar de intimiteit waarmee een bepaalde clan zich onderscheidt van een andere. In de theaterstukken *Wie...* en *Tussen Ons Gezegd En Gezwegen* komt die intimiteit voort uit een familieverband: telkens gaat het om de kinderen van overleden ouders die samenkomen in de ouderlijke woonst waar ze – ondanks hun uiteenlopende temperament – samen mijmeren over wat vroeger was. Tekstschrijver Oscar van Woensel schuwt daarbij de herhaling niet, want in beide stukken werden de ouders door een gruwelijk ongeluk uit het leven weggerukt. Zo praten in *Wie...* de kinderen van een koppel mediagiganten over de flinke duit die het heeft gekost om de uiteengereten lijken van vader en moeder op te lappen, het

gevolg van een dodelijk auto-ongeluk. In *Tussen Ons Gezegd En Gezwegen* hoor je tweelingbroers praten over de vliegtuigcrash die hen ouderloos maakte, opnieuw kinderen van een stel Nederlandse mediagiganten.

Maar ook in de verhalen van *Titus Andronicus* en *Medea* vormen familiebanden een essentiële drijfveer, want telkens dient er bloedwraak te worden genomen wegens een onrecht dat de familie werd aangedaan. In *Titus* zijn het de clan van *Titus Andronicus*, een Romeinse generaal, en de clan van Tamora, koningin van de Gothen, die met getrokken messen tegenover elkaar staan. In het geval van de tovenares Medea is er zelfs sprake van bloedwraak binnen het gezin, wanneer ze haar kinderen met de Griekse held Jason eigenhandig vermoordt omdat die haar heeft verstoten voor prinses Creousa.

In de televisiesoap *Het Labyrint* is het familieverband zo goed als onbestaande, want de kijker krijgt het wedervaren te zien van een groepje studenten dat toevallig onder hetzelfde dak woont. Toch kan je ook hier spreken van een clanmentaliteit, met jongeren die onderling ruzie maken maar meteen de rangen sluiten wanneer er een indringer op hun terrein komt. Een haast dierlijke intimiteit die nog explicieter en zelfs seksueel wordt in de korte film *Koppels*, waarin drie man-vrouwrelaties verstrengeld raken op een wild feestje, met als uitkomst in het ochtendgloren dat de partners werden geruild, met nog hooguit een suggestie van het wraakmotief.

Een tweede opvallend element dat de Dood Paard-producties mijns inziens gemeen hebben, is de afwezigheid van een ouder, een wakend oog, een beschermende god, zo te be-